Interview met Titia Wolterbeek
Een jaar directeur

Tekst: Liesbeth van Agt en Ineke Koopmans
De Vlinderstichting

Per 1 september 2011 werd Titia Wolterbeek benoemd tot directeur van De Vlinderstichting. Ze volgde Theo Verstrael op, die naar SOVON vertrok. Bijna een jaar geleden dus. We vroegen Titia hoe ze het afgelopen jaar beleefd heeft en wat we van haar de komende tijd mogen verwachten.

Bijna een jaar directeur. Hoe voelt dat?
Leuk en bijzonder, ik ben heel trots dat ik dit mag doen. Ik vind vlinders en libellen heel boeiende dieren, vooral door de grote diversiteit in overlevingsstrategieën die ze laten zien. Elke soort doet het anders en stelt daarmee andere voorwaarden aan zijn omgeving. Het zijn veeleisende beesten, die daardoor goed als indicator voor een rijke natuur kunnen worden gezien. Het feit dat het zo slecht gaat met de vlinders, zegt veel over de toestand van de natuur in Nederland. Libellen laten zien dat het anders kan: sinds de waterkwaliteit verbeterd is en op veel plaatsen de biotopen hersteld zijn, doen ze het weer veel beter. Ons werk heeft dus zin!

Is het directeur zijn wat je ervan verwacht had?
(denkt even na.) Nee, het is anders. In de zestien jaar dat ik bij De Vlinderstichting werk, ben ik hier ongemerkt naartoe gegroeid. Ik ben begonnen als coördinator voorlichting en educatie. De laatste jaren was ik adjunct-directeur en had ik alle inhoudelijk medewerkers (projectleiders en projectmedewerkers) onder mijn hoede. Ik had een goed beeld van de werkzaamheden van Theo Verstrael. En ik realiseerde me dat mensen je anders gaan zien als je directeur bent. De stap leek dus niet zo groot. Maar nu ik zelf directeur ben merk ik dat ik vooral zelf anders in het werk sta. Dat had ik eigenlijk niet verwacht. Bijvoorbeeld bescherming en beleid waren onderwerpen waar anderen binnen De Vlinderstichting mee bezig waren, ik was daar niet direct bij betrokken en vond dat ook niet erg. Doordat dat nu ook mijn verantwoordelijkheid is, kijk ik er anders tegenaan, heb daar een mening over en ga daar ook voor. Dat is een veel grotere verandering dan ik van te voren had verwacht.

Wat was er nieuw voor je?
Ik heb het afgelopen jaar veel dingen voor het eerst gedaan. Boeiende, vaak ook spannende dingen. Voor het eerst dagvoorzitter van onze eigen Landelijke dag, terwijl ik tot dan toe maar een enkele keer een lezing had gegeven. Voor het eerst een inleiding gehouden op een wetenschappelijk congres, *Future of butterflies in Europe*, en nog wel het openingspraatje. Voor het eerst met Tweede Kamerleden om de tafel. Veel contacten met collega-beschermingsorganisaties. Het afgelopen jaar hebben we intensief met hen samengewerkt bij de de lobby in Den Haag en bij de nieuwe Natuurwet. Ik had niet kunnen vermoeden dat ik vier keer met staatssecretaris Bleker om de tafel zou zitten. En ook niet dat ik zou worden uitgenodigd voor de Haringparty op Nijenrode. Ik leer nog dagelijks nieuwe dingen bij, over vlinders en libellen, over soortbescherming, over wetten, politiek, mensen en samenwerken. Voorlopig ben ik hier nog lang niet uitgeleerd. Daardoor is het geweldig leuk om te doen.

Je bent directeur geworden in crisistijd. Is dat niet moeilijk?
Inderdaad was het kabinet hard bezig het natuurbeleid af te breken en financieel gaat het nog steeds niet goed met Nederland. Bij De Vlinderstichting zijn zo'n dertig mensen in dienst, en we hebben jaarlijks een omzet van zo'n 1,5 miljoen euro. Een hele verantwoordelijkheid dus. We hebben geen structurele subsidies, de meeste projecten doen wij in opdracht van overheden, bedrijven of terreinbeheerders. Voor ons beschermingswerk kunnen we gelukkig ook gebruik maken van fondsen zoals het Prins Bernard Cultuurfonds en natuurlijk van de bijdragen van onze donateurs. We krijgen steeds vaker erfenissen van mensen die ons werk willen steunen, dat geeft ons de mogelijkheid om zelf maatregelen te nemen voor soorten die het heel hard nodig hebben.

Waar maak je je zorgen over?
De Vlinderstichting is een sterke organisatie, met veel bekwame en bevlogen medewerkers en een achterban van zeer betrokken vlinderliefhebbers. Ook financieel zijn we gezond. Wat dat betreft heb ik er alle vertrouwen in dat we de crisis overleven, dus daar maak ik me allemaal geen zorgen over. Wat me wel zorgen baart zijn de vlinders zelf: daar gaat het alleen maar slechter mee. Toen ik in 1995 bij De Vlinderstichting kwam werken, was het een spectaculair jaar met grote aantallen vlinders en heel veel bijzondere soorten. Ik heb nog een foto van een grote vos die op mijn arm kwam zitten. Dit jaar ben ik oprecht blij dat er tenminste nog een paar kleine vossen vliegen, verder valt er weinig te genieten. De noodzaak om vlinders te beschermen is alleen maar toegenomen, en ik wil mij daar graag voor inzetten.

Wat is er veranderd bij De Vlinderstichting sinds je directeur bent, en wat heb jij veranderd?

Het werk van De Vlinderstichting is continu in beweging. De maatschappij verandert en wij veranderen mee. Maar dat komt niet door mij als nieuwe directeur, dat zou ook gebeurd zijn als Theo er nog was geweest. We zijn een flexibele organisatie die kansen grijpt voor de bescherming van vlinders en libellen op een manier die wij het beste vinden. Dat is de kracht van De Vlinderstichting.
Natuurlijk zijn er altijd verbeterpunten, ook bij ons. Ik denk dat we als natuursector teveel in onszelf gekeerd zijn geweest. Daardoor is het draagvlak in de samenleving voor natuur weggeëbd. Natuur is iets van ecologen geworden, in plaats van iets van iedereen. Als je je niet betrokken voelt bij de natuur, vind je het ook niet belangrijk dat het behouden blijft. Wij zoeken net als veel andere organisaties nu meer samenwerking met bedrijven en burgers om die betrokkenheid van de maatschappij weer te versterken.

Wat moet er nog veranderen?

Wat mij raakt is dat bijzondere dieren en planten als lastig worden gezien, omdat soms bouwprojecten vertraagd worden vanwege zo'n soort. Zeldzame soorten zitten per definitie maar op een paar plekken in Nederland, en bovendien meestal in natuurgebieden. Nederland zit dus helemaal niet op slot als gevolg van soorten. Ik hoop dat we ooit zover komen dat gemeenten en projectontwikkelaars trots zijn wanneer zij weten dat op hun terrein een zeldzame soort zit, en dat zij, samen met ons, proberen een oplossing te vinden die recht doet aan de betreffende soort.

Wat is je droom?

Dat ieder mens in Nederland zich verantwoordelijk voelt voor een vlinder, een andere soort of een stukje natuur in zijn omgeving. Ons koolwitjes-in-de-klas-project is daarbij de eerste stap. Doordat kinderen zelf in de klas de rupsen mogen verzorgen en vlinders uit hun pop kunnen zien komen leren zij kijken naar wat er in de natuur gebeurt. We brengen de rijkdom aan soorten bij kinderen onder de aandacht, proberen de verwondering over de natuur en de diversiteit daarvan over te brengen. Ook de Nachtvlindernacht draagt daaraan bij, bij een brede groep mensen. We proberen steeds momenten te creëren dat mensen gegrepen worden door de natuur: op school, via acties, via de media.

Wanneer mogen we je eerste tweet verwachten?

Nieuwe media zijn belangrijk en ik vind het heel goed dat 'we' daar actief gebruik van maken. Ik moet zelf altijd even wennen aan dat soort dingen, kijk de kat een beetje uit de boom. Ik wil eerst weten wat ik ermee kan, op welke manier het wat toevoegt. Ik heb op de Landelijke dag in februari aangekondigd dat ik ga twitteren wanneer De Vlinderstichting 2000 volgers heeft. Dat was een manier om het nog even uit te kunnen stellen, maar ik hoop ook dat we snel op die 2000 volgers zitten. Jonge mensen worden niet meer zo snel lid van een vereniging of donateur van een stichting. Maar ook onder hen zijn vlinderliefhebbers en -beschermers. Facebook en Twitter zijn een andere manier om te communiceren met mensen die net als wij aandacht hebben voor vlinders en libellen.

De interviewsters hebben zich in ieder geval in afwachting van de eerste tweet alvast als volger aangemeld!

José Kok

Titia Wolterbeek: "Ik leer nog dagelijks nieuwe dingen bij, over vlinders en libellen, over soortbescherming, over wetten, politiek, mensen en samenwerken".